

Personlig assistanse for personer funksjonsevne kan ha fordeler for

Brukerstyrt, personlig assistanse kan være den foretrukne modell sammenliknet med andre assistansemodeller for personer med sterke funksjonsnedsettelse. Det er også en modell som blir foretrukket av pårørende og andre som yter bistand. For brukere som er fornøyd med andre modeller trenger ikke personlig assistanse å være en bedre eller foretrukket modell. Slik konkluderer Cochrane- og Campbell-samarbeidet etter å ha gått systematisk gjennom relevant forskningslitteratur.

PERSONLIG ASSISTANSE OG NEDSATT FYSISK OG PSYKISK FUNKSJONSEVNE

Brukerstyrt personlig assistanse innebærer at personer med funksjonsnedsettelse selv er arbeidsleder for sine assistenter. Målet med ordningen er å gi brukerne mulighet til et aktivt og mest mulig uavhengig liv. Brukerne kan få bistand både i og utenfor hjemmet. En personlig assistent kan bistå med personlig stell, daglige gjøremål og i forbindelse med deltakelse på ulike samfunnsområder. Vanligvis vil det ikke være utdannet helsepersonell som jobber som personlige assistenter.

De nordiske land var tidlig ute med å tilby brukerstyrt personlig assistanse som ledd i et offentlig tjenestetilbud. Modellen brukes også i mange vesteuropeiske land, samt Australia og deler av

USA, Asia og Canada. Graden av brukerstyring i ordningen kan variere fra land til land. Hvor mange timer assistanse brukerne får tildelt vil også variere, men mange land har en bestemmelse om at brukerne må ha behov for hjelp minst 20 timer i uken for å komme inn under ordningen. Videre er det ulik praksis med hensyn til hvem man kan ansette som assistent, for eksempel hvorvidt det er tillatt å ansette familiemedlemmer.

Ordningen har både fordeler og ulemper. Personlig assistanse kan gi brukerne økt valgfrihet, forutsigbarhet og fleksibilitet sammenliknet med for eksempel tradisjonelle hjemmetjenester. Brukere som har nedsatt funksjonsevne både fysisk og psykisk,

kan være utsatt for overgrep og vil kunne ha problemer med å ivareta arbeidslederrollen. Andre begrensninger ved ordningen kan være stort gjennomtrekk blant assistentene, mangel på opplæring og lavt lønnsnivå.

I Norge er brukerstyrt personlig assistanse en alternativ organisering av bistand, både i

med nedsatt fysisk og psykisk brukere og deres pårørende

Illustrasjon: Malvin

og utenfor hjemmet, for personer med sterke funksjonsnedsettelser. Ordningen omfatter både brukere som selv er arbeidsledere og brukere som ikke kan ivareta arbeiderrollen og brukerstyringen. Også brukere med behov for færre enn 20 timer assistanse i uken, kan få ordningen.

ER PERSONLIG ASSISTANSE BEDRE ENN ANDRE FORMER FOR BISTAND?

Studiene viste at:

- Brukerstyrt personlig assistanse gir muligens høyere livskvalitet for brukerne

- Det er uklart om brukerstyrt personlig assistanse gir høyere brukertilfredshet enn andre former for bistand
- Det er mulig at brukerstyrt personlig assistanse øker deltakelse i sosiale aktiviteter noe for brukerne
- Brukerstyrt personlig assistanse gir trolig færre umøtte behov for brukerne

Kvaliteten på denne dokumentasjonen er lav til middels: Det er veldig sannsynlig at videre forskning kommer til å ha en viktig innflytelse på vår tillit til disse resultatene og kan endre dem.

HVA ER DENNE INFORMASJONEN BASERT PÅ?

Et internasjonalt forskerteam lette etter studier som har undersøkt hvordan personlig assistanse fungerer for personer i aldersgruppen 19–64 med både psykisk og fysisk funksjonsnedsettelse. Forskerne fant to studier som oppfylte kravene de hadde fastsatt på forhånd. Studiene hadde til sammen 1002 deltagere. Forskerne lette spesielt etter kontrollerte forsøk utført i nordiske land og søkte i skandinaviske databaser med norske, danske og svenske søkeord. De kontaktet også myndighetene.

Studiene de fant sammenlignet personlig assistanse med andre former for bistand. Personlig assistanse ble benyttet fra cirka 20 timer per uke i en studie til

> enn åtte timer per dag. Begge studiene var fra USA (publisert i 1983 og 2007). Studiene hadde kort varighet (ni–ti måneder). Data ble samlet inn ved hjelp av telefonintervjuer, og i mange tilfeller var det pårørende som ble intervjuet på vegne av brukerne.

KILDE

Mayo-Wilson E, Montgomery P, Dennis J. Personal assistance for adults (19–64) with both physical and intellectual impairments. Cochrane Database of Systematic Reviews 2008, Issue 2. Art.No.: CD006860. DOI: 10.1002/14651858.CD006860.pub2.

Les hele artikkelen i Cochrane Library (gratis tilgang via www.cochrane.no) eller prøv denne direkte lenka: <http://www.mrw.interscience.wiley.com/cochrane/clsysrev/articles/CD006860/frame.html>

Denne oversikten er også registrert i Campbell Collaboration.